

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA

AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-613/2021. számú ügyben

a Gyöngyös, Petőfi Sándor utca forgalmi terhelése és műszaki állapota tárgyában benyújtott közérdekű bejelentés kivizsgálásával összefüggésben

Előadó: dr. Kohár Katalin

Érintett szervek:

- Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály
- Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
- Gyöngyös Város Önkormányzata

2021.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-613/2021. számú ügyben**

Előadó: dr. Kohár Katalin

Az eljárás megindítása

Panaszos a Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályához (a továbbiakban: Kormányhivatal) fordult azért, mert álláspontja szerint, a Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatalnál (a továbbiakban: Járási Hivatal) előterjesztett közérdekű bejelentése érdemben nem került kivizsgálásra.

A Kormányhivatal Panaszos beadványát a panaszokról és közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény (a továbbiakban: Pkbt.) 1. § (5) bekezdésére, valamint az alapvető jogok biztosáról szóló CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 38/A. § rendelkezéseire hivatkozással áttette az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalához a felülvizsgálat lefolytatása érdekében.

Panaszos azt kifogásolta, hogy a Járási Hivatalnál 2017. október 4. napján előterjesztett közérdekű bejelentésére 2018. január 9. napjáig semmilyen válasz nem érkezett, ezért kérte a szükséges intézkedések megtételét.

Az Ajbt. 38/A-C. §-ai értelmében¹ az alapvető jogok biztosa – egyebek mellett – kérelemre vizsgálja a közérdekű bejelentések törvényben meghatározott szervek általi megfelelő intézését.

Mivel a beadvánnyal összefüggésben felmerült a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, az egészséges környezethez való jog, valamint a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye sérelmének a gyanúja, ezért vizsgálatot indítottam, amely során megkerestem a Kormányhivatalt, a Járási Hivatalt végül Gyöngyös Város Polgármesteri Hivatalát.

Az érintett alapvető jogok

A jogállamiság, valamint a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: *„Magyarország független demokratikus jogállam.”* [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés]

A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”* [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]

Az egészséges környezethez való jog: *„Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.”* [Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdés]

¹ 38/A. § Az alapvető jogok biztosa vizsgálja a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti közérdekű bejelentéseknek a 18. § (1) bekezdés a)-k) pontja szerinti hatóságok általi kezelésének gyakorlatát, valamint kérelemre az egyes közérdekű bejelentések megfelelő intézését.

38/B. § (1) Az alapvető jogok biztosa gondoskodik a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti, a közérdekű bejelentések megtételére és nyilvántartására szolgáló elektronikus rendszer (a továbbiakban: elektronikus rendszer) üzemeltetéséről.

(2) A 18. § (1) bekezdés a)-k) pontja szerinti hatóságok az alapvető jogok biztosának a feladatai ellátásához szükséges körben adatot szolgáltatnak az elektronikus rendszeren keresztül tett közérdekű bejelentésekkel és azok kivizsgálásával kapcsolatban.

38/C. § A közérdekű bejelentő az általa vélelmezett visszasság orvoslása érdekében beadvánnyal fordulhat az alapvető jogok biztosához, ha

a) a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti eljárásra jogosult szerv (a továbbiakban: eljárásra jogosult szerv) a közérdekű bejelentést megalapozatlannak nyilvánítja,

b) a közérdekű bejelentő a vizsgálat eredményével nem ért egyet,

c) a közérdekű bejelentő álláspontja szerint az eljárásra jogosult szerv a közérdekű bejelentést nem vizsgálta ki teljesszerűen.

Az alkalmazott jogszabályok

- Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény)
- az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.)
- a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény (Pkbt.)
- az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.)
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.)
- a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet)
- a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.)
- a stratégiai zajtérképek, valamint az intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól szóló a 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet
- A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet (a továbbiakban: 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet)
- az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infó tv.)

Megállapított tényállás

Panaszos beadványaiból, az alábbi tényállás állapítható meg.

Panaszos 2017. október 4-én a Járási Hivatalhoz fordult, kifogásolva hogy a Petőfi Sándor utcában tapasztalható és napi szinten előforduló forgalom mennyisége, valamint az út rossz állapota következményeként fellépő zaj-és rezgésterhelés gyakorlatilag ellehetetleníti a lakók életét, egyben veszélyezteti az ingatlanok állapotát, a lakók egészségét, végső soron a kialakult körülmények feltétlenül balesetveszélyesek is. Panaszos szerint a problémák abból erednek, hogy egyrészt az utcába terelték a Vachott Sándor utca felől a teherforgalmat az utca rossz műszaki és egyéb jellemzői ellenére – az utca első szakaszán az út és járdák szélessége rendkívül keskeny, az út tele van kátyúkkal, buckákkal, megsüllyedt fedlapokkal – másrészt a sebességkorlátozást az itt közlekedők sok esetben túllépik. Gyöngyössolymos irányából ugyan jelzőablák tiltják a teherforgalmat, mégis napi rendszerességgel közlekednek ebben az irányban is a tiltott járművek.

Megírta, hogy amikor egy busz, vagy nehéz súlyt szállító teherkocsi, nyerges vontató elhalad a házuk előtt, a ház beremeg, földrengésszerű rengés észlelhető. Mindez napi szinten óránként többször. A Gyöngyössolymos irányából érkező forgalom esetében már méterekről érezni lehet, hogy reng az út a 3,5 tonnát meghaladó jármű alatt, majd a házukhoz érve becsapódásszerűen megmozgatja a ház falát, födém szerkezetét. Ilyenkor a nyílászárók, berendezési tárgyak recsenőropogó hangot adnak és beremegnek. Kifogásolta, hogy a forgalmi zaj, az úthibákból eredő zaj- és rezgő hatás mind nappal, mind éjszaka észlelhető. Éjfél és hajnali 4 óra között lehet csak aludni a házban.

A Panaszos a fentiek alapján kérte a beadvány kivizsgálását és a szükséges intézkedéseket (pl. zaj-és rezgésmérés, súly-és forgalomkorlátozás elrendelése stb.) megtételét.

A Panaszos 2018. január 9-én a Kormányhivatalhoz megküldött, majd Hivatalomhoz áttett beadványában a közérdekű bejelentés kivizsgálásának elmaradását kifogásolta, ezért a felmerült alapjogi sérelemre tekintettel, a tényállás tisztázása érdekében, az Ajbt. 21. § (1) bekezdés a) pontjában biztosított jogkörömben eljárva megkerestem az ügyben a Kormányhivalt és a Járási Hivalt is.

A Kormányhivataltól az alábbi kérdések megválaszolását kértem:

1. Panaszos 2018. január 9-én benyújtott kifogása alapján, a Pest Megyei Kormányhivatal tett-e intézkedést a mulasztás kivizsgálására, illetve felügyeleti szervként utasította-e eljárás lefolytatására a Járási Hivatalt?
2. Közlekedési zajterhelést kifogásoló beadvány esetén, milyen eljárásrendet követ a környezetvédelmi hatóság?
3. Kérem, határolja el, hogy tudomása szerint a Járási Hivatal zajterhelést kifogásoló beadvány esetén milyen esetben indít hatósági eljárást, és mikor alkalmazza Pkbt. szerinti eljárást.
4. Tudomása szerint, milyen eljárási cselekmények történtek a bejelentéssel kapcsolatban a Járási Hivatal részéről?
5. Tett-e intézkedéseket a Járási Hivatal a környezeti zajterhelés mérése érdekében, vagy rendelkezett-e a kifogásolt ingatlanra vonatkozó mérési eredményekkel?
6. Küldött-e tájékoztatást a Járási Hivatal a bejelentő részére hatósági eljárás megindításáról, illetve amennyiben a beadványt közérdekű bejelentésnek minősítették, akkor a vizsgálat elhúzódnának indokairól és a várható befejezés időpontjáról?
7. Álláspontja szerint valós-e a bejelentésben megfogalmazott határérték túllépés?

A Kormányhivatal válasza

A Kormányhivatal a megkeresésben szereplő kérdések tekintetében az alábbi tájékoztatást adta.

1. A Panaszos 2018. január 9-én a Kormányhivatalnál előterjesztett beadványában a Járási Hivatalnál 2017. október 4-én előterjesztett közérdekű bejelentése kivizsgálásának elmaradása miatt élt panasszal. Tekintettel az AJB-1875/2017. számú jelentésben foglaltakra² a **Kormányhivatal nem vizsgálhatta a közérdekű bejelentés kivizsgálásának elmaradása miatti panaszt**, így azt a Pkbt. 1. § (5) bekezdése alapján **áttette az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala** (a továbbiakban: AJBH) **számára**, a Bejelentő egyidejű értesítése mellett.

A **2. és 3.** pontban feltett kérdésekre vonatkozóan a Kormányhivatal előadta, hogy az 1. pontban foglaltak miatt, az AJBH megkeresése alapján a Kormányhivatal PE-KTFO/392-2/2018. ügyiratszámú levelével a **Járási Hivatal tájékoztatását kérte**. A Járási Hivatal HE-02/VEZ/00086-7/2018. iktatószámú nyilatkozata szerint, zajterhelést kifogásoló beadvány előterjesztése esetén a **beadványt a Pkbt. szerint vizsgálja**, ezt követően dönt arról, hogy szükséges-e hivatalból eljárást indítani a bejelentésben szereplő probléma megoldása érdekében. A megtett intézkedésekről (pl. eljárás megindításáról), vagy annak mellőzéséről – az indokok megjelölésével – a bejelentőt tájékoztatja.

4-5. A Kormányhivatal a rendelkezésre álló iratanyag alapján megállapította, hogy a Bejelentő által benyújtott, a Gyöngyös, Petőfi Sándor utca forgalmi terhelésének és műszaki állapotára irányuló **közérdekű bejelentését a Járási Hivatal megvizsgálta**, a vizsgálat eredményeként **hivatalból eljárást indított**, amelyről HE-02/KVTO/0206-2/2018. iktatószámú levelével a **Panaszost is tájékoztatta**. Az eljárás során a Járási Hivatal HE-02/KVTO/272-2/2018. iktatószámú határozatával a bejelentéssel érintett **út vagyongazdálkodóját**, a Magyar Közút Nonprofit Zrt.-t (a továbbiakban: Zrt.) az általa üzemeltetett tárgyi vonalas közlekedési létesítmény vonatkozásában **az okozott zajterhelés/zajkibocsátás mérésel történő meghatározására, védendő létesítmények érintettségének bemutatására és a kiértékelt jegyzőkönyv benyújtására kötelezte** a 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet 3. § (3) bekezdése alapján, majd döntését a HE-02/KVTO/272-4/2018. iktatószámú határozattal módosította a teljesítési határidő tekintetében.

² az Ajbt. 38/A §-a alapján az alapvető jogok biztosa vizsgálja a Pkbt. szerinti közérdekű bejelentéseknek a 18. § (1) bekezdés a)-k) pontja szerinti hatóságok általi kezelésének gyakorlatát, valamint kérelemre az egyes közérdekű bejelentések megfelelő intézését.

6. A rendelkezésére álló adatok alapján a Kormányhivatal megállapította, hogy a Panaszost a Járási Hivatal, közérdekű bejelentése alapján HE-02/KVTO/0206-2/2018. iktatószámú levelével a Pkbt. 2. § (4) bekezdésének megfelelően tájékoztatta arról, hogy beadványát megvizsgálta, és ennek eredményeként hivatalból eljárást indított.

A Járási Hivatal az Ákr. 104. § (3) bekezdésének megfelelően, mint ismert ügyfelet, a Zrt.-t értesítette az eljárás megindításáról.

7. A zajterhelési határérték túllépésével kapcsolatos kérdésre válaszolva a Kormányhivatal rámutatott, hogy a közlekedési létesítmények védendő létesítményeknél jelentkező zajterhelését méréssel vagy számítással lehet meghatározni. A számítás a stratégiai zajtérképek, valamint az intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól szóló a 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendeletben foglaltak alapján, a forgalmi adatok figyelembevételével történik.

A zajmérés eredményének, illetve az érintett útvonalszakasz forgalmi adatainak ismerete nélkül nem lehet megállapítani, hogy a bejelentésben megfogalmazott határérték túllépés valós-e. A zajmérés megbízhatóbb eredményt szolgáltat a valós zajterhelés vizsgálatára, ennek megfelelően került sor a Zrt. kötelezésére.

Az út állapotával kapcsolatban a Kormányhivatal idézte a Kkt. vonatkozó rendelkezéseit:

34. § (1) A közút kezelője – az országos és a helyi közutak kezeléséről szóló jogszabályok szerint eljárva – köteles gondoskodni arról, hogy a közút a biztonságos közlekedésre alkalmas, közvetlen környezete esztétikus és kulturált legyen.

(2) A közút forgalmi rendjét – ha jogszabály másként nem rendelkezik – a közút kezelője alakítja ki. A forgalmi rendet – a forgalmi körülmények vagy a baleseti helyzet jelentősebb változása esetén, de legalább ötvenként – a közút kezelőjének felül kell vizsgálnia, és ha szükséges, módosítania kell. A közlekedési hatóság – a közlekedés biztonságát sértő vagy veszélyeztető helyzet megszüntetése érdekében – kezdeményezheti a forgalomszabályozás módosítását, vagy a közút kezelőjét a forgalmi rend felülvizsgálatára kötelezheti.

(3) A közutat, annak műszaki, minőségi, forgalmi, baleseti adatait, valamint a forgalmi rendjét meghatározó jelzéseket, továbbá a közút üzemeltetésére, fenntartására és fejlesztésére fordított költségeket a kezelőnek nyilván kell tartania.

(4) A közút megrongálódását a közút kezelője – az országos és a helyi közutak kezeléséről szóló jogszabályok szerint eljárva – köteles kijavítani, és a közút forgalmának biztonságát veszélyeztető helyzetet elhárítani. A kijavításig és a veszélyhelyzet elhárításáig köteles a forgalomban résztvevőket a veszélyre figyelmeztetni, szükség esetén sebesség- vagy súlykorlátozást elrendelni, illetőleg a közutat lezárni.

(5) A közút tisztántartásáról a közút kezelője gondoskodik. A közút síkosságmentesítését a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény eltérő rendelkezése hiányában a közút kezelője végzi.

A fentiek alapján **az út rossz állapotának vizsgálata/helyreállítása, a balesetveszélyes állapot megszüntetése, a forgalmi rend felülvizsgálata a Kkt. alapján a közút kezelőjének a feladata.**

A közúti korlátozó jelzések (sebesség, súly) betartatására vonatkozóan a rendőrségnek van lehetősége intézkedések megtételére.

A zaj és rezgés terheléssel kapcsolatban a Kormányhivatal az alábbiak szerint tájékoztatott.

A 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése alapján a rendelet hatálya azokra a tevékenységekre, létesítményekre terjed ki, amelyek környezeti zajt, illetve rezgést okoznak vagy okozhatnak. A hivatkozott rendelet 2. § c) pontja szerint környezeti rezgés: *környezeti rezgésforrástól származó, a szilárd test olyan mértékű és minőségű ismétlődő rugalmas alakváltozása, amely a védendő környezetben levő épület szerkezetén keresztül hat az ott tartózkodó emberre.*

A 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 7. § (1) bekezdése szerint az emberre ható környezeti rezgéstől védendő épületeket, azok helyiségeit, a vizsgálati küszöbértéket, valamint a helyiségekben megengedhető terhelési határértékeket a rendelet 5. melléklete tartalmazza. Ugyanezen rendelet 7. § (5) bekezdés szerint, *az 5. mellékletben meghatározott határértékek csak*

az épületekben tartózkodó emberekre ható rezgésekre vonatkoznak, nem érintik a más jogszabályok, előírások alapján meghatározott határértékeket, követelményeket. Nem vonatkoztathatók határértékként az épület szerkezeti károsodását vagy a telepített berendezések működési zavarait okozó rezgésekre.

A fentiek alapján **a rezgések okozta épületkárokkal kapcsolatban a környezetvédelmi hatóság hatásköre nem állapítható meg.**

Az előzőeket áttekintve **a Kormányhivatal megállapította, hogy** a Panaszos által tett közérdekű bejelentésben előadottak egy része **nem tartozik környezetvédelmi hatósági hatáskörbe**, így a Járási Hivatal nem rendelkezett hatáskörrel a Panaszos által, a problémák forrásaként megjelölt okok megszüntetésére sem.

A 284/2007. Korm. rendelet 14. § (2) bekezdés a) pontja szerint, ha az üzemelő közlekedési zaj- és rezgésforrás által okozott zaj, jelentős mértékben meghaladja a külön jogszabály szerinti közlekedési zajtól származó határértékeket, és a létesítményre nem készült külön jogszabály szerinti zajvédelmi intézkedési terv vagy zajvédelmi program, akkor a környezetvédelmi hatóság a közlekedési vonalas létesítmény mindenkor üzemeltetőjét zajvédelmi szempontú részleges környezetvédelmi felülvizsgálatra kötelezi.

A 27/2008. KvVM-EüM együttes rendelet 8. § a) pontja szerint a terhelési határérték túllépése jelentős, ha zaj esetén 10 dB-nél nagyobb mértékű.

A Járási Hivatal hatáskörébe tartozó intézkedések megtételének alapja a zajvédelmi követelmények teljesülésének vizsgálata, amely a közút kezelőjének zajmérésre kötelezésével valósítható meg.

A Járási Hivaltól az alábbi kérdések megválaszolását kértem:

1. Milyen eljárási cselekmények történtek a Járási Hivatal részéről, Panaszos – Gyöngyös Petőfi Sándor utcán tapasztalt zajterhelés kapcsán – 2017. október 4-én benyújtott beadványát követően?
2. Közlekedési zajterhelést kifogásoló beadvány esetén, milyen eljárásrendet követ a környezetvédelmi hatóság?
3. Kérem, határolja el, hogy milyen esetben indít hatósági eljárást, és mikor alkalmazza a Pkbt. szerinti eljárást, zajterhelést kifogásoló beadvány esetén.
4. Küldött-e tájékoztatást a Járási Hivatal a bejelentő részére hatósági eljárás megindításáról, illetve amennyiben a beadványt közérdekű bejelentésnek minősítették, akkor a vizsgálat elhúzódnak indokairól és a várható befejezés időpontjáról?
5. Tett-e intézkedéseket a Járási Hivatal a környezeti zajterhelés mérése érdekében, vagy rendelkezett-e a kifogásolt ingatlanra vonatkozó mérési eredményekkel?
6. Álláspontja szerint valós-e a bejelentésben megfogalmazott határérték túllépés?
7. Tudomása szerint Panaszos 2018. január 9-én benyújtott kifogása alapján, a Kormányhivatal tett-e intézkedést a mulasztás kivizsgálására, illetve felügyeleti szervként utasította-e eljárás lefolytatására a Járási Hivaltól?

A Járási Hivatal válasza

Panaszos közérdekű bejelentése 2017. október 11-én érkezett meg a Járási Hivatalhoz, melyben a Gyöngyös, Petőfi Sándor utcán tapasztalható, közlekedésből eredő, elviselhetetlen zaj- és rezgésterhelésre hívta fel a figyelmet.

1. A bejelentés alapján a Járási Hivatal indokoltnak tartotta az eljárás megindítását a Zrt.-vel, mint az út vagyongazdálkodóval szemben. A Járási Hivatal az eljárás során HE-02/KVTO/272-2/2018. számú határozatával a Zrt.-t – 2018. március 15-ei határidő tűzésével – **kötelezte az utcában kialakuló zaj- és rezgésterhelés méréssel történő meghatározására, a**

védendő létesítmények érintettségének bemutatására, továbbá a kiértékelte mérési jegyzőkönyv megküldésére, majd az eljárás megindításáról és a kötelezésről a **Panaszost** levélben **tájékoztatta**.

A Zrt. jelezte a Járási Hivatal felé, hogy a méréssel megbízott Vibrocomp Kft. a meteorológiai körülményekre hivatkozva akadályközléssel élt, ezért a Zrt. kérte a határidő 2018. április 10-re módosítását. A Járási Hivatal megalapozottnak tartotta a kérelmet és a határidőt a Zrt. kérelmének megfelelően módosította. Ezt követően a Járási Hivatal megállapította, hogy a határidő eredménytelenül telt el, ezért a Járási Hivatal felhívta a Zrt.-t, hogy a határozatban előírt dokumentumokat haladéktalanul küldje meg.

A beérkezett jegyzőkönyv és szakvélemény kimutatta, hogy a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek nem teljesülnek, ezért a HE-02/KVTO/00272-8/2018. számú határozatával – 2018. július 31-ei határidő tűzésével – **részleges környezetvédelmi felülvizsgálatra kötelezte a Zrt.-t**.

A Zrt. 2018. augusztus 2-án érkezett levelében tájékoztatta a Járási Hivatalt a rövid és hosszú távú zajcsökkentési lehetőségekről, az elérhető eredményekről, valamint arról, hogy a forgalmi rend felülvizsgálatát Gyöngyös Város Önkormányzatával (a továbbiakban: Önkormányzat) közösen kell elvégezni. Beszámolt arról, hogy az előzetes egyeztetések megtörténtek, de a folyamat időigényes és a végleges megoldás még nem született meg. Erre tekintettel kérte a felülvizsgálati dokumentáció benyújtási határidejét 2018. szeptember 15-re módosítani. A Járási Hivatal a kérelemnek helyt adott, és HE- 02/KVTO/00272-10/2018. számú határozatával **a teljesítési határidőt a kérelemnek megfelelően módosította**.

2-3. Zajterhelést kifogásoló beadvány előterjesztése esetén a Járási Hivatal a beadványt a Pkbt. szerint megvizsgálja. Ezt követően dönt arról, hogy szükséges-e hivatalból eljárást indítani a bejelentésben szereplő probléma megoldása érdekében. Majd a megtett intézkedésről (pl: eljárás megindításáról), vagy annak mellőzéséről – az indokok megjelölésével – a közérdekű bejelentőt tájékoztatja.

4. A HE-02/KVTO/272/2018. számon **hivatalból indított eljárásról** a Járási Hivatal az Ákr. 104.§ (3) bekezdése szerinti formában **Panaszost nem értesítette**, HE-02/KVTO/00206-2/2018. számú levelében azonban a **Zrt.-vel szembeni eljárás megindításáról és a kötelezésről tájékoztatta**.

A **Járási Hivatal** megírta, hogy 2017. november 16-án az Eger, Szvorényi utca 50/A. szám alól az Eger, Szövetkezet út 4. szám alá **költözött**. Október hónapban megkezdődtek az előkészületek (ügyiratok dobozolása, szállításra történő előkészítése) a költözés minél gyorsabb és hatékonyabb lebonyolítása érdekében. Valószínűleg ekkor került a bejelentés a lezárt ügyek közé, **ezért nem indult meg az eljárás a bejelentést követően a Zrt.-vel szemben, és ez az oka annak, hogy nem kapott a bejelentő időben tájékoztatást**.

Panaszos 2018. január 9-én érkezett levelében tájékoztatást kért a bejelentésével kapcsolatban, és egyidejűleg panasszal élt a Kormányhivatal felé. A lezárt ügyek között fellelt ügyirat alapján a Járási Hivatal haladéktalanul (2018. január 10.) **intézkedett az eljárás megindításáról és a Zrt. – mérések elvégzésére – kötelezéséről**. Ezzel egy időben a **Panaszost is tájékoztatta**. A mérések és jegyzőkönyv kiértékelését, valamint a részleges környezetvédelmi felülvizsgálat elrendelését követően a Járási Hivatal a Panaszost ismételt tájékoztatta (2018. május 16.) a megtett intézkedésekről.

A Panaszos második beadványa

Panaszos 2018. szeptember 19-én kelt levelében ismét Hivatalomhoz fordult és továbbra is kifogásolta a gyöngyösi Petőfi utca műszaki állapotát, forgalmi rendjét és közérdekű bejelentése kivizsgálását. Álláspontja szerint sem a Járási Hivatal, mint környezetvédelmi hatóság, sem az Önkormányzat nem tett érdemi intézkedést az ügyben.

Tekintettel Panaszos hivatkozására, melyben az Önkormányzat intézkedésének elmaradását sérelmezte, valamint arra, hogy a Kormányhivatal tájékoztatása szerint a Panaszos által tett

közérdekű bejelentésben előadottak egy része nem tartozik környezetvédelmi hatósági hatáskörbe, így a Járási Hivatal nem rendelkezett hatáskörrel a Panaszos által, a problémák forrásaként megjelölt okok megszüntetésére, ezért 2018. szeptember 27-én megkerestem Gyöngyös Város polgármesterét és az alábbi kérdések megválaszolását kértem:

1. Mikor és pontosan milyen tartalmú közérdekű bejelentés érkezett hivatalukba Panaszostól, amelyben a Petőfi utca műszaki állapotát, forgalmi rendjét és az ebből is eredő zaj- és rezgésterhelést kifogásolta?
2. Milyen vizsgálatot folytatott a Polgármesteri Hivatal Panaszos beadványa alapján?
3. Az utak műszaki állapotát és a forgalmi rendet kifogásoló beadvány esetén, milyen eljárásrendet követ az Önkormányzat?
4. Kérem, határolja el, hogy az utak műszaki állapotát kifogásoló kérdésekben, mely hatóságok rendelkeznek hatáskörrel?
5. Forgalomtechnikai kérdésben rendelkezik-e az Önkormányzat önálló hatáskörrel, illetve milyen esetben indokolt a közútkezelő illetve a Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály, mint ügyi hatóság megkeresése?
6. Kérem, tájékoztasson arról, hogy Panaszos közérdekű bejelentése érintette-e más hatóság hatáskörét, keresett-e meg az Önkormányzat más hatóságot a szükséges intézkedések megtétele érdekében?
7. Küldött-e tájékoztatást az Önkormányzat a közérdekű bejelentő részére a vizsgálat lefolytatásáról és a megtett intézkedésekről?
8. Álláspontja szerint valósak-e a bejelentésben megfogalmazott kifogások?
9. Panaszos beadványát 2018. szeptember 19-én kelt levelével kiegészítette, és ebben konkrét intézkedési javaslatokat is megfogalmazott az alábbiak szerint:
 - A Petőfi Sándor utcában az Epreskert (Dózsa György) utca csomóponttól a Vachott Sándor utcai csomópontig vezessék be a 30km/h sebességkorlátozást.
 - A Petőfi Sándor utca 2. és 67. szám alatti oktatási intézmények közelében helyezzenek ki a gyermekek közlekedését jelző táblákat.
 - Dolgozzanak ki javaslatot a Petőfi Sándor utca egyirányúsítására.
 - Az út egyenetlenségeinek megszüntetésére rendszeresen tegyenek intézkedéseket.
 - Vizsgálják felül és tegyenek intézkedéseket a tehergépjárművek és buszok más irányba való terelésére, de legalább azok számának csökkentésére a Petőfi Sándor utca szűk paramétereit és egyéb műszaki jellemzőit figyelembe véve.
 - Gyöngyössolymos irányából a nehéz gépjárművek forgalmi korlátozásának rendszeres ellenőrzésére tegyenek hathatós intézkedéseket az illetékeseknél.
10. Kérem, tájékoztatását arról, hogy a fenti javaslatok szerepeltek-e Panaszos közérdekű bejelentésében? Vizsgálták-e eljárásuk során a fenti, vagy a közérdekű bejelentésben felvetett egyéb javaslatok megvalósíthatóságát, tájékoztatták-e erről a közérdekű bejelentőt?
11. Kérem továbbá, hogy szíveskedjék tájékoztatást nyújtani arról, miszerint megalapozottnak látja-e a bejelentésben előadottakat; amennyiben igen, úgy milyen intézkedéseket kíván kezdeményezni a sérelem orvoslása vagy megszüntetése érdekében.

Gyöngyös város polgármesterének válasza

A polgármester arról informált, hogy a Panaszos tárgyi témájú levelet vagy panaszt az Önkormányzathoz nem küldött, ugyanakkor más Petőfi Sándor utcai lakos nyújtott be hasonló tartalmú beadványt, melyet az illetékes állami útkezelőnek, a tárgyi út tulajdonosának és kezelőjének továbbítottak.

1. A hivatkozott, másik közérdekű bejelentés 2018. július 18-án érkezett az Önkormányzathoz, és válaszlevelet 2018. július 25-én postáztak a bejelentő részére. Panaszostól

2018. július 30-án érkezett „lakossági panasz a Haller-ház miatt”, amelyre 2018 augusztus 8-án postáztak válaszlevelet.

2. A Petőfi Sándor utcával kapcsolatos panaszt továbbították az állami útkezelő részére, saját vizsgálatot nem kezdtek.

3. Az utak műszaki állapotára vonatkozó bejelentésekkel kapcsolatban elsődlegesen tisztázzák, hogy ki az útkezelő, és amennyiben nem az önkormányzat, akkor haladéktalanul továbbítják a dokumentumot az illetékes útkezelőnek.

4. Az utak műszaki állapotát kifogásoló kérdésekben elsősorban az útkezelők (helyi, állami) illetékesek, ugyanakkor hatósági hatáskörrel Gyöngyös város közigazgatási területén a Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatala Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztálya rendelkezik.

5. Az állami tulajdonban lévő országos közutakon az önkormányzat nem rendelkezik semmilyen hatáskörrel, tehát forgalomtechnikai kérdésekben sem, ugyanakkor kéréssel, javaslattal szoktak fordulni az állami útkezelőhöz, aki szükség esetén a hatóságot is bevonja az eljárásába.

6. A közérdekű bejelentéssel kapcsolatban az illetékes útkezelőt kereste meg az Önkormányzat.

7. A beadvány továbbításáról a bejelentőt levélben tájékoztatták.

8. A Petőfi Sándor utca keleti és nyugati térfala évtizedekkel ezelőtt alakult ki. A korábban csak szekerek által használt úton megjelentek a robbanómotoros gépjárművek és a forgalom növekedő tendenciát mutat. Tekintettel arra, hogy településeket összekötő útról van szó kiváltása nem egyszerű. A forgalom nagysága és lefolyása napi és éves viszonylatban is erősen ingadozó, tehát a reggeli „iskolába járó” félórában valószínűleg nem teljesülnek a vonatkozó rendelet előírásai, azonban a nap és az év nagy részében e forgalom töredéke tapasztalható. A sűrű és szűk beépítés miatt nagyon sok aknatefő van az útburkolatban, melyek egy része mélyebbre süllyedt a terhelés miatt. Ezek szintbe emelése, számuk csökkentése a következő egy-két évben a szennyvíz-gerinc rekonstrukció keretében valósulhat meg, és vélhetően csökkenteni fogja az út zaj- és rezgésterhelését.

Az Önkormányzat megírta, hogy a fenti beadványokat követően Panaszostól és a másik Petőfi Sándor utcai beadványozótól az Önkormányzathoz további levél, konkrét intézkedési javaslat nem érkezett, feltételezhetően azt már közvetlenül az állami útkezelőnek küldték meg.

10. A Petőfi Sándor utca a várossal gyakorlatilag egy idős, Gyöngyös város első északi irányba vezető útja. Kétoldali beépítése már a XVIII. századig befejeződött, tehát szélesítésére – a XX-XXI századi forgalomra méretezve – nincs lehetőség. Ezekkel az adottságokkal kell a Gyöngyös-Gyöngyössolymos települések közötti, valamint gyöngyösi települési forgalmat lebonyolítani. A Petőfi Sándor utca forgalma az utóbbi néhány évben számottevően nem változott, feltételezhetően Panaszos ingatlanvásárlását megelőzően is ismert probléma volt.

A Petőfi Sándor utca Gyöngyös-Gyöngyössolymos településeket összekötő forgalmát kiváltó tehermentesítő utat Gyöngyös város már évtizedekkel ezelőtt rendezési tervében megtervezte és a szükséges területet e célra azóta is fenntartja. A kisajátítások nélkül is több száz millió forintba rúgó beruházásra sem állami sem saját forrás nincs és a közeljövőben sem valószínűsíthető. A város észak-déli irányú forgalma még egy ilyen költséges beruházással is csak kis részben lenne áthelyezhető a Petőfi Sándor utcából, tehát a forgalom csökkentésére a közeljövőben sem látnak lehetőséget. Rövidtávon a szennyvíz-gerinc rekonstrukcióval együtt járó aknacsere, korszerűbb aknák beépítése és az útburkolat felújítása remélhetőleg érdemben csökkenteni fogja a forgalom negatív hatásait.

A vizsgálat megállapításai

A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg.

Az Ajbt. 38/A. § értelmében az alapvető jogok biztosa vizsgálja a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti közérdekű bejelentéseknek a 18. § (1) bekezdés (a-k) pontja szerinti hatóságok általi kezelésének gyakorlatát, valamint kérelemre az egyes közérdekű bejelentések megfelelő intézését.

A 38/C. § rendelkezése szerint a közérdekű bejelentő az általa vélelmezett visszasság orvoslása érdekében beadvánnyal fordulhat az alapvető jogok biztosához, ha a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti eljárásra jogosult szerv a közérdekű bejelentést megalapozatlannak nyilvánítja, ha a közérdekű bejelentő a vizsgálat eredményével nem ért egyet, vagy ha a közérdekű bejelentő álláspontja szerint az eljárásra jogosult szerv a közérdekű bejelentést nem vizsgálta ki teljeskörűen.

Az Ajbt. 18.§ (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint – többek között – közigazgatási szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (visszasság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási pert – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A Járási Hivatal, a Kormányhivatal és az Önkormányzat, mint közigazgatási szervek az alapvető jogok biztosa által vizsgálható hatóságoknak minősülnek.

Megállapítottam, hogy a panaszos felülvizsgálati kérelme hatáskörömet érintette, mivel közérdekű bejelentést nyújtott be az Járási Hivatalhoz, és kifogásolta a bejelentés kivizsgálását.

Az érintett alapvető jogok tekintetében

1. Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az alapvető jogok biztosa az intézmény létrejötte óta mindig is következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásai mentén – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi teszteket.

Az Alaptörvény hatálybalépését követően az Alkotmánybíróság kimondta, hogy az újabb ügyekben felhasználhatja az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott határozataiban szereplő érveket, ha „az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges.” [22/2012. (V. 11.) AB határozat]. Arra is rámutatott, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”. Az Alkotmánybíróság az – Alaptörvény negyedik módosításának hatályba lépését követően meghozott – 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában elvi élel mondta ki azt, hogy „[a]z Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket.”

Az idézett elvi jelentőségű tétellel összhangban, vizsgálati megállapításaim megfogalmazása, az egyes alapjogok, alkotmányos elvek értelmezése során – ellenkező tartalmú alkotmánybírósági iránymutatás megszületéséig, az alkotmányszöveg változását, a tartalmi, illetve kontextuális egyezőséget is figyelembe véve – az alapvető jogok biztosaként továbbra is

irányadónak tekintem az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően meghozott határozatainak indokolásában kifejtett érveket, jogelveket és összefüggéseket.

2. Az Alaptörvény XXIV. cikke (1) bekezdése értelmében *mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.*

Az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően az Alkotmány a *tisztességes eljárás*hoz való jogot explicite ugyan nem nevesítette, ugyanakkor az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az a független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a jogbiztonság elvéből levezethető eljárási garanciák egymásra vonatkoztatásával tartalmilag levezetett olyan alkotmányos alapjogot jelent, amely komplex követelményrendszert testesít meg, magában foglalva valamennyi, a jogállamiság értékrendjének megfelelő eljárási alapelvet és normát. A 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény már expressis verbis tartalmazza a hatósági ügyek tisztességes intézéséhez való jogot, rögzítve, hogy a közhatalmú szervek, hatóságok az ügyeket részrehajlás nélkül, tisztességes módon, ésszerű határidőn belül intézzék, döntéseiket pedig a törvényben meghatározottak szerint indokolják. A tisztességes eljárás követelménye olyan *minőség*, amelyet az *eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni*, és amely *hatékony gátját képezi a garanciális szabályok szándékolt félreértelmezésének, az egységes jogalkalmazás hiányából, a kiszámíthatatlanságból* következő tényleges és eshetőleges érdek- és jogsérelmek bekövetkezésének. Ezt tükrözik azok a korábbi AB határozatok is, amelyek újra meg újra kihangsúlyozták: *a közvetlen alkotmányi garanciák gazdaságossági és célszerűségi okokból, az eljárás egyszerűsítése vagy az időszűrés követelményének érvényesülése címén sem mellőzhetők.* [49/1998. (XI. 27.) AB határozat, 5/1999. (III. 31.) AB határozat, 422/B/1999. AB határozat]

Az Alkotmánybíróság több döntésében hivatkozik a fenti megállapításra [6/1998. (III. 11.) AB határozat]. Ugyanez a határozat a következőt is kimondta: *A tisztességes eljárás olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartásának dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes”.* A tisztességes eljárás követelménye a hatósági ügyek intézése során tehát túlmutat az eljárás legalitásán. Az Alaptörvény XXIV. cikke érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését.

3. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint *Magyarország független, demokratikus jogállam.*

Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. [9/1992. (I. 30.) AB határozat] Az Alkotmánybíróság szerint az alanyi jogok érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák a jogbiztonság alkotmányos követelményéből erednek, de szoros kapcsolatban állnak a jogegyenlőséggel, törvény előtti egyenlőséggel is. A megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban ugyanis a jogbiztonság az, ami sérelmet szenved. [9/1992. (I. 30.) AB határozat, 75/1995. (XI. 21.) AB határozat] Ezért alapvetőek a jogbiztonság követelménye szempontjából az eljárásjogi garanciák. Csakis formalizált eljárási szabályok megkövetelésével és betartásával működhetnek alkotmányosan a jogintézmények. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek is csak a jog által meghatározott keretek között fejthetik ki a tevékenységüket. [56/1991. (XI.8.) AB határozat]

4. Az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése alapján *mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez*, továbbá a (2) bekezdés rögzíti, hogy e jog érvényesülését Magyarország – egyebek mellett – *a környezet védelmének biztosításával segíti elő.*

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdését *az egészséghez való jog* alanyi oldalának, míg a (2) bekezdését az objektív, intézményvédelmi oldalának tekinti.

Megállapította továbbá, hogy „Az egészséghez való alanyi jog az egyén testi és lelki integritását védi, s mint ilyen az ember egészségének megőrzésére szolgál.” [3132/2013. (VII. 2.) AB határozat] Az Alkotmánybíróság több határozatában értelmezte a testi és lelki egészséghez való jog tartalmát és korlátozhatóságát és kimondta, hogy alapvetően nem alanyi jogként, hanem alkotmányi követelményként értelmezendő: az államnak azt az alkotmányos kötelezettségét jelenti, hogy a nemzetgazdaság teherbíró képességéhez, az állam és a társadalom lehetőségeihez igazodva olyan gazdasági és jogi környezetet teremtsen, amely a legkedvezőbb feltételeket biztosítja a polgárok egészséges életmódjához, életviteléhez.

Az Alaptörvény az egészséges környezethez, valamint az egészséghez való két alapvető jogon keresztül közvetlen kapcsolatot teremt a környezet állapota és az ember testi, lelki egészsége között. Így az ezen alapvető jogokkal kapcsolatos kérdéseket mindig vizsgálni kell az állami szervek környezetvédelmi intézkedések tételére vonatkozó kötelessége oldaláról is.

Az ügy érdemében

A bejelentésből, valamint a megkeresésre kapott válaszokból vizsgálatom során az alábbi megállapításokat tettem.

1. A jogszabályi háttér

Először a közérdekű bejelentések megfelelő intézésének vizsgálata során irányadó törvényi szabályozást tekintettem át.

A Pkbt. 1. § (3) bekezdése alapján, *a közérdekű bejelentés olyan körülményre hívja fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja. A közérdekű bejelentés javaslatot is tartalmazhat.*

Az 1. § (5) bekezdés rendelkezése szerint, *ha a panaszt vagy a közérdekű bejelentést nem az eljárásra jogosult szervhez tették meg, a panaszt vagy a közérdekű bejelentést a beérkezésétől számított nyolc napon belül az eljárásra jogosult szervhez át kell tenni. Az áttételről a panaszt vagy a közérdekű bejelentőt az áttétellel egyidejűleg értesíteni kell. Ha a közérdekű bejelentés jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslatot tartalmaz, azt a jogalkotói hatáskörrel rendelkező személynek vagy szervnek is meg kell küldeni.*

A 2. § értelmében *a közérdekű bejelentést – törvény eltérő rendelkezése hiányában – az eljárásra jogosult szervhez történő beérkezésétől számított harminc napon belül kell elbírálni. Ha azonban az elbírálást megalapozó vizsgálat előreláthatólag harminc napnál hosszabb ideig tart, erről a közérdekű bejelentőt az elintézés várható időpontjának és az eljárás meghosszabbodása indokainak egyidejű közlésével kell tájékoztatni. A vizsgálat befejezésekor – a minősített adat, illetve törvény alapján üzleti, gazdasági vagy egyéb titoknak minősülő adat kivételével – a megtett intézkedésről vagy annak mellőzéséről – az indokok megjelölésével – a közérdekű bejelentőt haladéktalanul értesíteni kell.*

A 3. § (1) bekezdése előírja, hogy *a panasz vagy a közérdekű bejelentés alapján – ha alaposnak bizonyul – gondoskodni kell*

a) a jogszerű vagy a közérdeknek megfelelő állapot helyreállításáról, illetve az egyébként szükséges intézkedések megtételéről,

b) a feltárt hibák okainak megszüntetéséről,

c) az okozott sérelem orvoslásáról és

d) indokolt esetben a felelősségre vonás kezdeményezéséről.

2. A Járási Hivatal közérdekű bejelentés vizsgálata a jogbiztonság és tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő alapvető jogok vonatkozásában

2.1. A Panaszos beadványa, a Járási Hivatal megkeresésemre adott tájékoztatása, valamint a csatolt iratok alapján megállapítottam, hogy a 2017. október 11-én érkezett beadvány alapján a Járási Hivatal 2018. január 10-én indított hatósági eljárást és küldte meg az erről szóló tájékoztatást.

A Pkbt. 2. § előírása szerint harminc napon belül kell a közigazgatási szervnek a bejelentést kivizsgálnia, a szükséges intézkedést megtenni és bejelentőt tájékoztatni. A Pkbt. lehetőséget biztosít a harminc napos határidőnek a közigazgatási szerv által megállapított ésszerű határidővel történő meghosszabbítására, erről azonban a közérdekű bejelentőt tájékoztatnia kell. A vizsgált közérdekű bejelentés alapján indult eljárásban a Panaszos tájékoztatása a határidő túllépésről nem történt meg.

A Járási Hivatal tájékoztatása szerint a késedelem a Járási Hivatal költözése miatt történhetett, amikor a beérkezett közérdekű bejelentés véletlenül a lezárt iratok közé keveredett. *Tekintettel arra, hogy Panaszos 2018. január 9-én érkezett sürgető kérelme alapján a Járási Hivatal a vizsgálatot azonnal megkezdte, és az indokoltnak tartott hatósági eljárást 2018. január 10-én megindította, továbbá erről a Panaszosnak a szükséges tájékoztatást is megküldte, megállapítottam, hogy ugyan menthető a Járási Hivatal adminisztrációs hibából való késedelme, de a közérdekű bejelentés vizsgálatának elhúzódásáról szóló tájékoztatás elmaradásával összefüggésben sérültek a panaszos jogbiztonsághoz és tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő alapvető jogai.*

2.2. A közérdekű bejelentés intézésének felülvizsgálata során ugyanakkor, a **Pkbt. 1. § (5)** bekezdése rendelkezéseinek érvényesülése is a vizsgálat tárgyát képezte. A Kormányhivatal tájékoztatásából is kiderült, hogy a közérdekű bejelentés nem kizárólag a Járási Hivatal hatáskörét érintette, hiszen a közérdekű bejelentés kifogásolta a közlekedési zajból eredő sérelmeken túl az utak rossz műszaki állapotát, valamint a közlekedési szabályok rendszeres áthágását is.

A rendelkezésemre álló iratok és az önkormányzat válasza alapján megállapítottam, hogy **a Járási Hivatal** a közérdekű bejelentés közút állapotát kifogásoló részei, és a forgalomtechnikai változásokat javasoló részei vonatkozásában **nem élt áttétellel**, így ezen kifogások vizsgálata és a javaslatok megfontolása Panaszos 2017. október 4-én kelt beadványa alapján elmaradt. A bejelentés kifogásolta azt is, hogy a sebességkorlátozás betartásának hiánya is növeli a Petőfi Sándor utca zajterhelését, ugyanakkor a beadvány rendőrség részére történő továbbítása is elmaradt.

Fentiek alapján megállapítottam, hogy a feltárt mulasztások – a vizsgálat késedelmes megindítása, valamint a hatáskörrel érintett hatóságok felé a szükséges áttétel elmaradása – összességében megalapozottá tették Panaszos kifogását, miszerint a Járási Hivatalhoz benyújtott közérdekű bejelentése nem, illetve nem megfelelően került kivizsgálásra és ezzel a Járási Hivatal a panaszos jogbiztonsághoz és tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő alapvető jogaival összefüggésben visszásságot okozott.

3. Az egészséges környezethez való jog vonatkozásában tett megállapítások

Panaszos beadványaiban hivatkozott arra is, hogy a Petőfi Sándor utca közlekedési zajterhelése sérti a lakók egészséges környezethez való jogát, és kifogásolta, hogy a hatósági eljárásban megtett intézkedésekről a Járási Hivaltól nem kapott teljes körű tájékoztatást.

Hivatkozni szeretnék egy korábbi, AJB-1333/2014. számú jelentésben részletesen kifejtettekre, miszerint **a közérdekű bejelentések intézését el kell határolni a bejelentés alapján megindult hatósági eljárástól.**

„A Pkbt.-ben meghatározott közérdekű bejelentés elintézése olyan folyamat, amely esetenként egy, az adott ügyben eljáró szerv további lépésének alapjául szolgálhat. Ez az eljárás tehát nem a bejelentő jogsérelmének reparálására irányul, hanem a köz érdekében alkalmazott szankció, jogkövetkezmények (tipikusan bírság kiszabása) megállapítását eredményező, hivatalból induló eljárás kezdeményezését jelenti.”

Az Ákr. 2018. január elsején történt hatályba lépését megelőzően a Ket. 29. § (8) bekezdésére figyelemmel ügyféli jogállás hiányában is szükséges volt tájékoztatni a bejelentőt a közigazgatási eljárás megindításáról, valamint az eljárás további szakaszaiban a foganatosított hatósági intézkedésekről is.

„A Pkbt. 2. § (4) bekezdés és a Ket. 29. § (8) bekezdésére figyelemmel ügyféli jogállás hiányában is tájékoztatni szükséges a bejelentőt a közigazgatási eljárás megindításáról, valamint az eljárás további szakaszaiban a foganatosított hatósági intézkedésekről is. E tájékoztatásnak értelemszerűen nem kell a Ket. 29. § (5) bekezdésében taxatív felsorolt valamennyi elemre kiterjednie, az Alaptörvény XXIV. cikke érvényesüléséhez azonban szükséges az, hogy a hatóság az egyedi ügyintézés során elősegítse a jogok érvényesülését. Azaz minimumkövetelményként indokolt tájékoztatást adni a bejelentő részére a megindított eljárás típusáról, az ügyféli jogállás hiányáról, ehhez kapcsolódóan az eljárás során őt megillető jogokról, valamint arról, hogy a bejelentő a megtett intézkedésekről, a hatósági eljárás lezárásáról külön tájékoztatást fog kapni.”

Az Ákr. hatályba lépését követően indult eljárásokban ugyanakkor a közérdekű bejelentőt illető tájékoztatás szabályozása módosult. A Ket. 29. § (8) bekezdésétől eltérően az Ákr. nem tartalmaz előírást a hatósági eljárásban megtett intézkedésekről szóló tájékoztatási kötelezettségről.

Szükséges és elégséges lezárását jelenti a közérdekű bejelentés intézésének, – amennyiben az eljáró szerv hatósági eljárás megindításának szükségességét állapítja meg – **ha az eljáró hatóság megnevezése mellett, a hatósági eljárás megindításáról a közérdekű bejelentőt megfelelően tájékoztatja.**

A közérdekű bejelentő a későbbiek során további tájékoztatást kérhet a hatósági eljárás eredményéről és a megtett intézkedésekről, ekkor azonban a közérdekű bejelentés kivizsgálása már lezárult. Kezdeményezheti az ügyféli jogállásának megállapítását a hatósági ügyben, ez esetben az eljáró szerv az Ákr. szabályai alapján hoz döntést.

Fordulhat továbbá az Infó tv. 28. § (1) bekezdése szerinti közérdekű adatigényléssel az eljáró szervhez, ebben az esetben az Infó tv. vonatkozó szabályai alapján dönt a hatóság az igényelt adatok rendelkezésre bocsátásáról.

Fentiek alapján megállapítottam, hogy a Járási Hivatal a Panaszos közérdekű bejelentését megalapozottnak találta, és a közút kezelőjét hatósági eljárás keretében kötelezte a Gyöngyös, Petőfi Sándor utcában üzemelő közlekedési zaj- és rezgésforrás által okozott zaj, méréssel történő meghatározására. A méréssel megállapított határérték túllépésre tekintettel a Járási Hivatal – hatósági eljárás keretében – ***részleges környezetvédelmi felülvizsgálatra kötelezte a közút kezelőjét. A közérdekű bejelentés vizsgálata a hatósági eljárás megindításával és a Panaszos erről szóló értesítésével lezárult.***

Fentiekre, valamint az Ajbt. 18. § (1) bekezdésére tekintettel, mivel a Panaszos kérelmének benyújtása idején **a Járási Hivatal zajvédelmi eljárása még folyamatban volt, ezért az egészséges környezethez való jog sérelmével összefüggésben a jelen vizsgálat keretein belül – hatásköröm hiányában – nem volt lehetőségem megállapításokat tenni.**

3. Az Önkormányzat eljárása

Panaszos 2018. szeptember 19-én Hivatalomba küldött kérelmében kifogásolta az Önkormányzat eljárását is.

Tekintettel arra, hogy a Járási Hivatal – az Önkormányzat felé történő – áttételi kötelezettségét elmulasztotta, valamint azért mert a közút rossz műszaki állapota és forgalomszabályozási kérdések vonatkozásában **Panaszos közvetlenül nem fordult az Önkormányzathoz, ezért felülvizsgálati eljárásom – hatáskör hiányában – nem terjedt ki az Önkormányzat által megtett, illetve elmulasztott intézkedések vizsgálatára.**

Intézkedésem

Az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján felkérem a **Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal vezetőjét**, hogy intézkedjen a jelentésben feltárt alapvető jogokat érintő visszasságok jövőbeni bekövetkezése lehetőségének megelőzéséről azzal, hogy a közérdekű bejelentések intézése során fokozottan ügyeljen a vonatkozó előírások maradéktalan betartására.

Budapest, 2021. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos
az alapvető jogok biztosa